

SLAVKO LÖWY

HUMANO MJERILO STANOVANJA I RADA

UZ 90. ROĐENDAN

DARJA RADOVIĆ MAHEČIĆ

Kada se govori o "zlatnom dobu" hrvatske arhitekture misli se na prosperitetno međuratno razdoblje, na tridesete godine. Bez javnih i stambenih zgrada podignutih u ovom razdoblju današnja bi karakteristična slika Zagreba bila potpuno nezamisliva. Taj moderni Zagreb gradi nova generacija domaćih arhitekata koji se školuju na sveučilištima diljem Europe, ali i na Visokoj tehničkoj školi u Zagrebu. Pa iako iz današnje perspektive to razdoblje djeluje konzistentno nije riječ o pokretu. Polazišta jesu bila zajednička; protiv konzervativne formalističke klasicističke arhitekture, ali svaki od tridesetak kreativnih autora, koje danas smatramo nositeljima ovih ideja, posjeduje sebi svojstvenu osobnost.

Odavno je već priznato mjesto koje svojim ostvarenjima zaslužuje arhitekt Slavko Löwy kao značajan predstavnik naše moderne arhitekture tridesetih godina. Nažalost, o njegovom se radu, kao uostalom o radu većine sljedbenika moderne, zna tek ponešto iz sažetih enciklopedijskih napisa, prikaza pojedinih gradnji i nekoliko sinteza napisanih o tom razdoblju. Löwyev opus broji 38 natječajnih radova, četrdesetak realizacija te manje projekte. Jednostavnost, funkcionalnost i ekonomičnost njegove arhitekture najčešće se potcrtavaju antologijskim primjerom kuće Radovan - prvim zagrebačkim "neboderom" u Masarykovoj ulici 22 iz 1933. godine, svojevrsnim Löwyjevim atributom. Za vrednovanje Löwyjeva rada važan je podatak da je do većine poslova došao zdravom konkurencijom - javnim, često anonimnim arhitektonskim natječajima. Iako se natjecao s najboljima, kao što su Josip Pičman, Josip Seissel, Stanko Kliska, Marijan Haberle, Hinko Bauer, Drago Ibler, Kazimir Ostrogović i drugi, nagrade su ga rijetko mimoilazile.

Slavko Löwy je rođen 7. kolovoza 1904. u Koprivnici. Roditelji su, rođeni Koprivničani, imali staklarsku radionicu. Godine 1923. Löwy je maturirao na koprivničkoj gimnaziji. U dvojbi između studija glazbe i

arhitekture prevagnulo je ovo drugo, te je 1926. upisao Visoku tehničku školu u Beču, koju je nakon četiri odslušana semestra, zbog prvih naznaka nacizma napustio. Nastavio je u Zagrebu peti semestar da bi sljedeće dvije godine proveo na Visokoj tehničkoj školi u Dresdenu, na čijem je arhitektonskom odjelu diplomirao 1930. u klasi prof. Martina Dülfera kao i Drago Ibler deset godina ranije. Diplomski rad bila mu je robna kuća. Mnogostrukost studijskih metoda i iskustava omogućila mu je izbor osobno najprimjerenijeg puta.

Nakon studija vraća se u Koprivnicu gdje pun znanja i željan posla, prosvjetiteljski pomaže osnivanju knjižnice, s akademskom omladinom pokreće "Podravske novine", nudi svoj projekt regulacije novog dijela grada Koprivnice u trenutku kada željezničku stanicu treba povezati sa starom gradskom jezgrom.¹

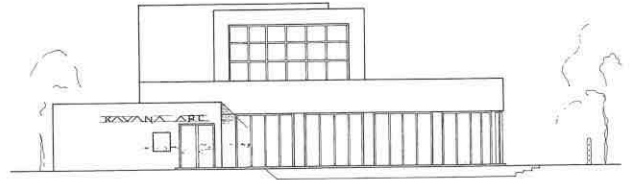
Početak tridesetih godina dolazi u Zagreb. Prvo mu je namještenje bilo u cijenjenom ateljeu Ignaca Fischera na Gornjem gradu, u kojem tada rade i Zvonimir Vrkljan, Bela Auer, Milovan Kovačević, Zoja Dumengjić. U šest mjeseci, koliko je ostao kod Fischera, Löwy je surađivao u detaljiranju Gradske štedionice. Donijevši fotografije iz Berlina, Fischer je interijer oblikovao po uzoru na tamošnju kavanu "Vaterland". Otuda neobični oblik stupova koji se pri vrhu račvaju u rasvjetna tijela.

Godine 1931. s kolegom iz Beča - Vladom Antolićem, rodom iz Bjelovara, sudjeluje na natječaju za Gradsku štedionicu u Sarajevu. Zaključkom žirija njihov je "... originalni i duhovito riješeni projekat..." (kako su s ponosom pisale "Podravske novine") bio otkupljen.²

Prvom zagrebačkom samostalnom izvedbom drži se solidna najamna vila Federbuš u internacionalnom stilu iz 1931. u Novakovoju ulici 19. To je jednostavan kubus ravnog krova i simetrično komponiranih otvora smješten na strmom podsljemenskom terenu.

Vila Federbuš, Novakova 19, Zagreb, 1931.
(Foto: Milan Drmić, 1995.)

Vila Hirschler, Gornje Prekrižje 2, Zagreb, 1932.

Na "Arhitektonskoj izložbi intelektualnih radova oko trideset zagrebačkih arhitekata" u Umjetničkom paviljonu, u ožujku 1932., Löwy je izložio projekt ostakljene robne kuće. U tisku je ona ocijenjena "kao predavanje o principu svrsishodnosti u modernoj arhitekturi" i "kao obrazac, vrlo interesantna", ali za našu sredinu odveć "amerikanska".³ U svibnju "Narodne novine" službeno obznanjaju da je "Slavko Löwy ovlašten vršiti javnu praksu."

Iste 1932. na čistini kod "najmilijeg zagrebačkog šetališta" Cmroka, na Gornjem Prekrižju 2, za Alfreda Hirschlera projektira relativno malu jednokatnu vilu raškoznog programa, s lijepo uređenom kavanom ("Šumski dvor"). Krov je ravan, četiri strane kavane su u staklu, a pripada joj i 24 m široka terasa na otvorenom uz gradsku šumu.⁴

Nakon Fischera radi u birou Stanka Kliske koji je, kao bivši banovinski arhitekt, lako dolazio do posla, pa često puta za njega nije bio dovoljno zainteresiran. Ovdje su već radili Kiverov i Korka. Löwy je imenovan Kliskinim suradnikom na projektu Gimnazije u Sisku. Zajedno s Kazimirom Ostrogovićem (također iz Koprivnice) surađuje na drugonagrađenom projektu za Upravu gradskih poduzeća u Gundulićevoj ulici u Zagrebu (prvu su dobili Juraj Denzler i Edo Schön) te na prvonaagrađenom projektu Banovinske bolnice na Sušaku 1933. godine.

U samo nekoliko godina nanizane su najznačajnije Löwyjeve gradnje. Počeo je s 27 godina, u najstrožem središtu grada, na skupom zemljištu, s uopće prvim gradskim višekatnicama, ali i s puno uspjeha. Njegove gradnje odreda karakterizira svojevrsna - elegancija jednostavnosti; kako samih volumena, tako i odnosa glatkih obrijanih fasada i izreza modernih otvora u njima.

Zgrada Schlenger, Bogovićeve 4, Zagreb, 1932. (Foto: M. Drmić, 1995)

Zgrada Günsberg, Petrićeva 7, Zagreb, 1932./33. (Foto: M. Drmić, 1995.)

Iako se u to doba u Zagrebu gradilo više no ikad, posebna je senzacija bila izgradnja trgovačko-stambenih sedmerokatnica na zemljištu Zakladnog mirovinskog fonda u srcu grada. Rana afirmacija na dotadašnjim natjecanjima Löwyju je pripomogla da 1932. bude pozvan na uži natječaj za dvije od njih. Zahvaljujući najvišem plasmanu Löwyju je povjerena izgradnja kuća - Günsberg i Schlenger; simetrične Bogovićeve 4 i uglovnice Petrićeve 7.⁵ "Peterokatna stambena zgrada sa mezzaninom i potkrovnim stanovima" Maksa i Jelisave Günsberg te srodna zgrada Levina Schlengera, građene su 1932/33. godine, prve u potpunosti iz armiranog betona. To su ujedno i najranije izgrađene kuće na bivšem Zakladnom bloku.⁶ Nezadovoljan cjelokupnom zamisli sredine bloka sa zastarjelim "lifthofovima", hrabro odlazi uvaženom profesoru Hugi Ehrlichu, kojeg do tada nije poznavao, i sugerira mu izgradnju passagea u prizemnoj zoni, koji je i ostvaren.⁷

Neopterećen kontekstom u kojemu se nalazi i vjeran suvremenim arhitektonskim zasadama, Löwy u isto vrijeme staroj urbanoj strukturi nameće novu dimenziju,

izgradnjom deveterokatnog nebodera na uglu Masarykove i Gundulićeve ulice 1933/34. godine.⁸ Taj 33 metra visoki toranj nije nastao samo iz arhitektonskih pobuda, već i kao sugerirana rekompensacija gradskog načelstva za ustupljeno zemljište, koje je poslužilo za proširenje Masarykove ulice za tri metra. Löwy je našao skladni kompromis oblikujući dio zgrade u visini susjedne i dodatno oplemenivši toranj svjetlosnim efektom.⁹ Poznat je prijedlog Drage Iblera za istu lokaciju,¹⁰ koji dvostruko veći kompaktni kubus postavlja paralelno s Gundulićevom, dajući joj tako prednost nad prometno intenzivnijom Masarykovom. Međutim, članovi žirija, arhitekti Ivan Zemljak i Stjepan Hribar nagradu su dodijelili jedinstvenom Löwyjevom projektu. Višekatnica Eugena Radovana izgrađena je za samo 79 dana što je podrobno pratio onodobni tisak.

Potaknut uspjesima Slavko Löwy 1932. osniva vlastiti atelje u kojem slijedećih godina nastaje niz uspješnih projekata. Spomenimo još elegantnu peterokatnu stambenu uglovnicu Massan u Zvonimirovoj ulici 23 i vilu Fischer u Mikulićevoj.

Istovremeno s prvim realizacijama Löwy je sudjelovao na gotovo svim poticajnim arhitektonskim natjecanjima u zemlji. S Ostrogovićem je za gradnju novog sarajevskog trga 1934. dobio jednu od tri ravnopravne druge nagrade. Jedan od članova žirija bio je i Hugo Ehrlich, a prvonagrađen je projekt Josipa Pičmana i Josipa Seissela.¹¹

Od 59 pristiglih radova na natječaj za Narodni dom na Sušaku 1935. tri su prve nagrade ponovno odnijeli Zagrepčani. Radilo se o teškom arhitektonskom zadatku; na strmu i usku parcelu smjestiti mnogobrojne kulturne ustanove i društva. Löwy je zamislio kazališnu dvoranu sa zadanih 850 sjedala odvojeno od pravilnog sedmerokatnog nebodera. Njegov je projekt dobio drugu nagradu, prva je ponovno pripala Pičmanu, a treća Stanku Kliski u suradnji s Antunom Ullrichom.¹²

Postoji grupa mladih zagrebačkih arhitekata "koji se svakako nalaze među prvima u državi", koji sudjeluju na svim natjecanjima i uspješno rješavaju postavljene zadatke, zaključio je "Jutarnji list" povodom natječaja za novi kolodvor u Sarajevu 1936. Od 54 prijavljena rada, niti jednom nije dodijeljena prva nagrada. Drugonagrađeni je rad Marijana Haberlea i Hinka Bauera, a Löwyjev je bio trećenagrađen. On je "čisto i pregledno riješio zadani problem".¹³

Iste je 1936. godine raspisan natječaj za izgradnju Zagrebačkog zbora na Savskoj cesti. Nasuprot dota-

Stambeno-poslovni toranj
Radovan, Masarykova 22, Zagreb,
1933./34.
Tlocrti, izvorni i sadašnji izgled

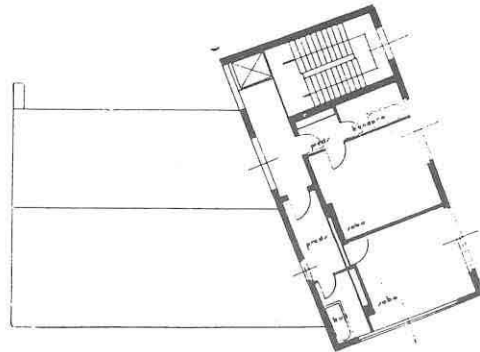
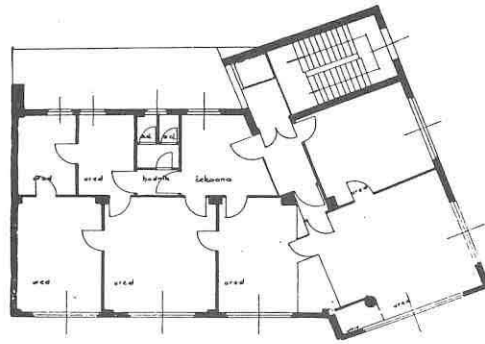
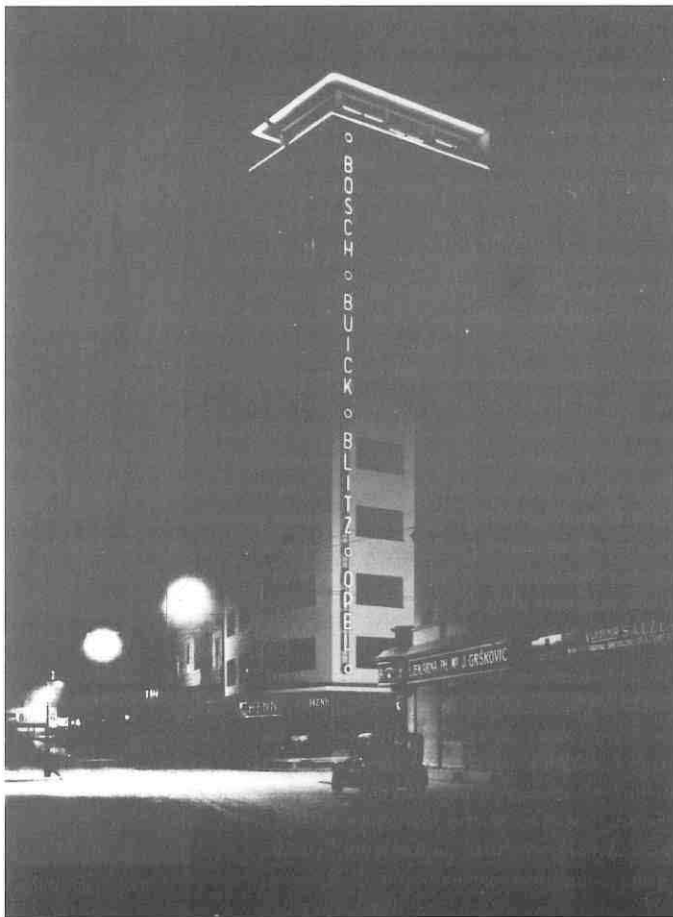
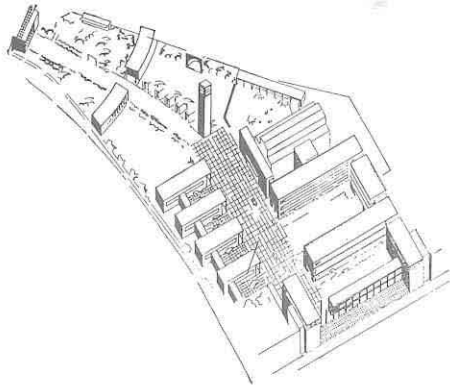

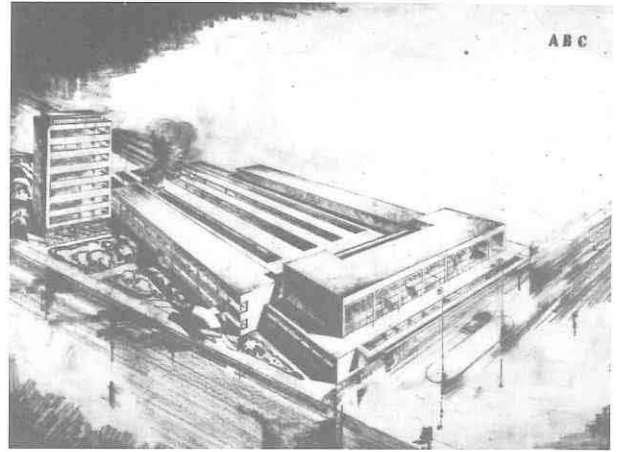
Foto: Donegani, presnimka: Krešo Tadić

Foto: M. Drmić, 1995.

Natječajni rad za Zagrebački zbor, 1936.

Natječajni rad za željeznički kolodvor u Sarajevu, 1936.

Zgrada Massan, Zvonimirova 23, Zagreb, 1932./33 (Foto: M. Drmić, 1995.)

Zgrada Radovan - Bosch, Savska 8, Zagreb, 1937. (Foto: M. Drmić, 1995.)

dašnjim drvenim barakama u Martićevoj s velikim su se zanimanjem pratile idejne skice modernih paviljona od betona, stakla i željeza. Prvonagrađen je rad Bauera i Haberlea, drugonagrađen - Milana Tomičića, a treći rad "ZGB" Slavka Löwyja u tisku je ocijenjen kao jasan, pregledan i skladan.¹⁴

Zadovoljni klijent Eugen Radovan, zastupnik tvrtke "Bosch" u Zagrebu, ponovno mu povjerava izgradnju trgovačko-stambene zgrade s garažom u dvorišnom dijelu, na Savskoj cesti 8. U to su vrijeme doneseni gradski građevni propisi prema kojima se kuća na parceli treba smjestiti tako da sve prostorije budu dobro osvijetljene i ventilirane. Bila je to bitka protiv spomenutih, nezdravih svjetlarnika tzv. "lifthofova". Unutar strogo određenih parametara Löwy, kao nitko drugi, uspeva postići visoku arhitektonsku kvalitetu i životnu vrijednost prostora.¹⁵ Krojeći zgradu u Savskoj 8 točno prema propisima, on stvara i danas aktualan prostor, gotovo prototip modernog, funkcionalnog, a za investitore ekonomičnog stana. Dobrom razdiobom Löwyju je uspelo direktno osvijetliti sve prostorije, a vještom tlocrtnom dispozicijom dobiti i po dvije dodatne garsonjere na dvorišnoj strani svake etaže. Taj ekonomski uspjeh privukao je brojne investitore, koji su, želeći maksimalno iskoristiti parcelu, s manjim varijacijama, ovaj tip stambene zgrade ponavljali još na desetak lokacija.

Za još jednog poznatog klijenta - Schlengera, Slavko Löwy podiže trgovačko-stambenu zgradu simetrične fasade u Boškovićevoj 7b - 1936/37. godine. Srodna joj je stambena zgrada Wiener Bankvereina u Buličevoj 4 iz 1937. Na susjednoj lokaciji istovremeno Ibler podiže svoje zdanje.

Stambeno-poslovna zgrada "Jadranskog osiguravajućeg društva" u Draškovićevoj ulici 13 iz 1936. uzoran je primjer interpolacije s poštivanjem susjednog objekta Huga Ehrlicha na broju 15. Iako je osiguravajuće društvo imalo svog kućnog arhitekta, tršćanina Tellera, prihvaćen je Löwyjev projekt u kojem on prati ritam perforacija i fakturu fasade susjedne zgrade Janeković.

Hvaljena stambena kuća Vilima Lebinca na Ribnjaku 20 s naglašenom horizontalom pročelja nastaje kao ugrađena najamna kuća (1936.-38.). Löwy u stvari radi dvostruki objekt na jedno stubište izuzetnog tlocrta. Strmi je teren prema Šalati omogućio dubinsku stepenastu izgradnju pa svaki kat u dvorišnom dijelu ima direktno pristupnu zelenu terasu. Bez obzira na izazov Löwy dosljedno primjenjuje funkcionalistički oblikovni koncept. Kuću dalje Ibler gradi Ribnjak 16, također s horizontalnim, relativno uskim, redovima otvora.

Godine 1937. u Vinkovićevoj 8 podiže najamnu vilu Antonije Beck prislonjenu na već postojeću kuću sa zapadne strane. Čisto komponirana zgrada simetričnog uličnog pročelja s neizostavnom pergolom na terasi

Zgrada Jadranskog osiguravajućeg društva, Draškovićeva 13, Zagreb, 1936./37.

Zgrada Schlenger, Boškovićeva 7b, Zagreb, 1936./37. (Foto: M. Drmić, 1995.)

Stambena zgrada Wiener Bankvereina, Bulićeva 4, Zagreb, 1937. (Foto: M. Drmić, 1995.)

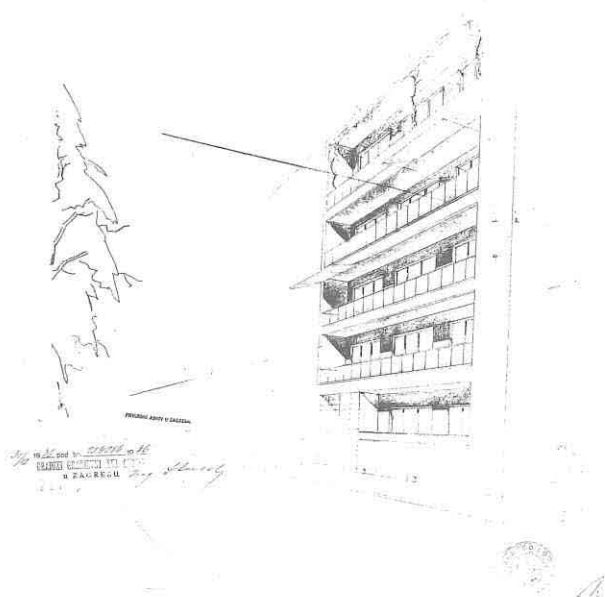
Zgrada Lebinac, Ribnjak 20, Zagreb, 1936./37. (Foto: M. Drmić, 1995.)

posljednje etaže, najbolje potvrđuje asketske postulate hrvatske moderne arhitekture u interpretaciji uvijek jednostavnog, ali duboko promišljenog njezinog kreatora - Slavka Löwyja.

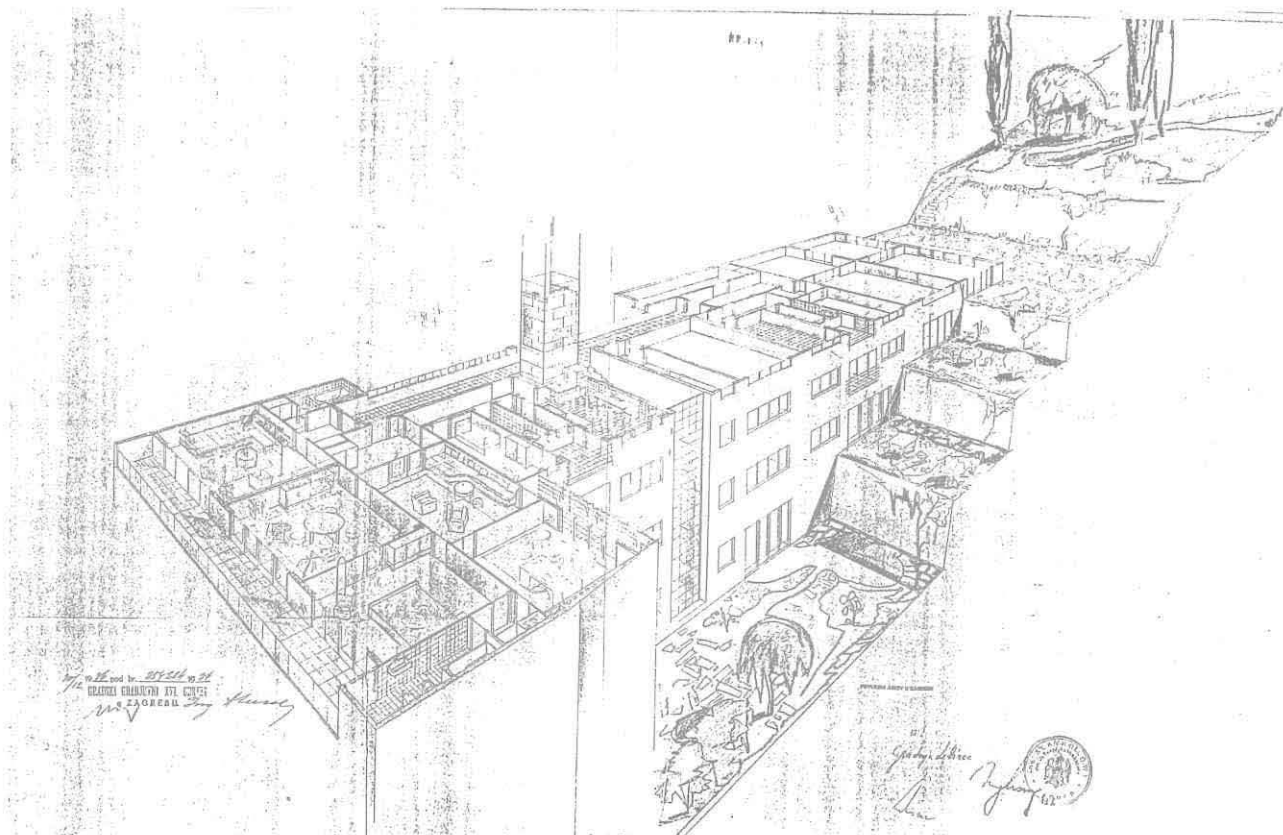
Iz istog su razdoblja i nerealizirani nadahnuti natječajni projekti: sportskog parka s bazenom "Marathon" na Savi (1935., I. nagrada) i konvikta kulturnog društva "Napredak" u Derenčinovoj ulici u Zagrebu (1937., II. nagrada); Okružnog ureda u Sarajevu (1937., otkup); palače "Albanija" (1938., otkup), Opere (s Milovanom Kovačevićem, 1939.) i Ministarstva građevina (1939., otkup) u Beogradu; Hipotekarne banke u Novom Sadu (1938., otkup); Sudske palače u Splitu; bolnice u Jesenicama, itd.¹⁶

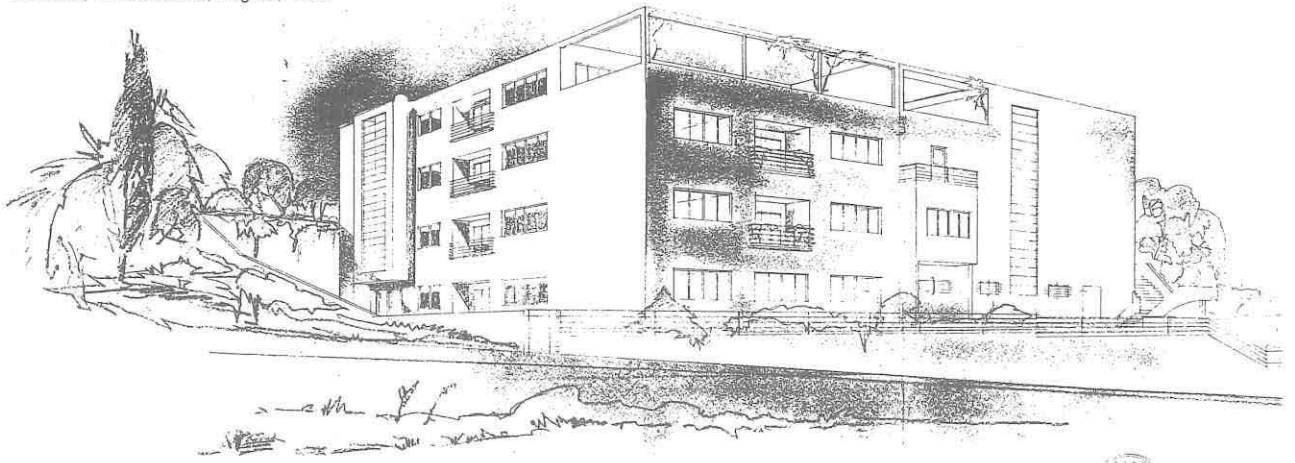
S Ernestom Deutschom 1941. radi eksperimentalnu montažnu stambenu kuću na Bukovačkoj cesti 149. Početkom rata biro Löwy je zatvoren. Tom je zgodom uništena i sva dotadašnja projektna dokumentacija.

Nakon rata Slavko Löwy radi kao projektant na rekonstrukciji i osposobljavanju "Narodnih magazina" u Hrvatskoj, Bosni i Sloveniji. Na natječaju za uređenje Jelačićevog trga 1946. godine, na kojem nije dodijeljena prva, uz Marijana Haberlea dobiva jednu od dvije druge

Zgrada Lebinac, Ribnjak 20, Zagreb, 1936./37., perspektive s ulice i iz dvorišta

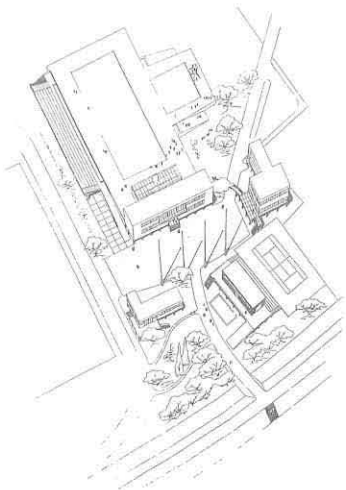

Leopold Antonijević

nagrade. Predlaže "decentralizaciju prometa, lučenje tranzitnog prometa i izdvajanje tramvaja iz uskih ulica". Zastupa mišljenje da tramvajsku prugu treba preseliti na Klaićevu, Hebrangovu i Boškovićevu, a Trg da treba služiti samo osobnom i autobusnom prometu.¹⁷

Godine 1946. premješten je u Arhitektonski projektni zavod u kojem tri godine radi na "tipovima racionalnih stambenih zgrada". Izveden je niz u Rubetićevoj ulici te stambeni blokovi tvornice "Rade Končar" (u suradnji s Ivom Bartolićem i Stjepanom Gombošem) u Gajnicama.¹⁸ Krajem četrdesetih projektirao je tipske zadružne domove. Godine 1950. podiže stambeni niz u Galjufovoj ulici 4-12. Istodobno radi idejne projekte za umjetničke majstorske radionice Antuna Augustinčića na Jabukovcu 10 i Vanje Radauša - Zmajevac 8, koje će dovršiti Vladimir Potočnjak.¹⁹

Natječajni rad - Plivački bazen u sportskom parku Marathon, Zagreb, 1935.

Stambeni niz, Galjufova 4-12, Zagreb, 1950. (Foto: M. Drmić, 1995.)

Natječajni rad za Ministarstvo građevina u Beogradu, 1937.

Umjetnička radionica Antuna Augustinčića, Jabukovac 10, Zagreb, 1949. (dovršio V. Potočnjak) (Foto: M. Drmić, 1995.)

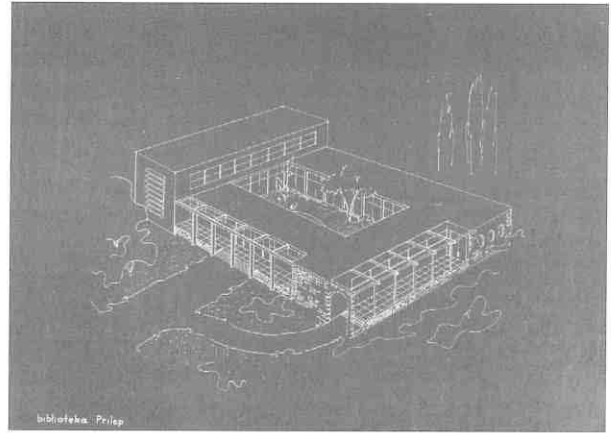
Stambene zgrade, Vlaška 131-133, Zagreb, 1950./51. (Foto: M. Drmić, 1995.)

Administrativni centar, Skopje, 1953., maketa

Prvonaagrađeni projekt knjižnice u Prilepu, 1952.

Posebno plodno razdoblje svakako je ono prinudno u skopskom birou "Proektant". Godine 1950. Löwy je iseljen iz svog stana i poslan "u pomoć bratskim republikama", u Makedoniju. U situaciji kada je trebalo ne samo projektirati nego uopće stvoriti arhitektonsku struku u Makedoniji, s početnim kadrom od nekoliko tehničara i jednog inženjera, dolaze do izražaja njegove stručne pedagoške i organizacijske kvalitete. Pod njegovim nadzorom izvedeni su Dom invalida²⁰ i Administrativni centar (1953.)²¹ te Gradski hotel (1955.-64.) u Skoplju. Radi podulji niz idejnih i izvedbenih projekata, od kojih izdvajamo Veterinarski fakultet, studentsko naselje i Gradsko kupalište u Skoplju, stambeno naselje u Bitoli, odmaralište na Ohridu, knjižnicu u Prilepu. U dvije i pol godine uspio je ispuniti "petogodišnji plan" te je tom prilikom slavljen kao junak socijalističkog rada.²²

Nakon povratka iz Makedonije obnavlja svoj arhitektonski biro "Löwy" u kojem radi do umirovljenja 1966. godine. Razrađuje za realizaciju svoje nagrađene idejne projekte iz Skoplja.

U sljedećoj fazi projektira niz studentskih naselja. To su redom; naselje na Odranskoj cesti - "Cvjetno naselje" (1955.)²³, u Andrašecovoj - naselje "Šarengadska" (1961.) te naselje "Sava"; sva u Zagrebu. Slijedi Studentski dom u Osijeku (1962.) te u suradnji s Emilom Seršićem uspravan Studentski dom u Rijeci (1963.). Na natječaju za studentski paviljon u Parizu 1957. njegov je rad dobio otkup.

Prilikom projektiranja domova, kako još nije bilo određenih lokacija, investitor je projektantu prepustio pronalaženje zadatku primjerenog zemljišta. Projekti su se morali prilagoditi etapnoj gradnji. Postepenom izgradnjom nastajala je prepoznatljiva cjelina, npr. u

Cvjetnom su karakteristični zajednički spojni traktovi, u Šarengadskoj - ritam izmicanja paviljona. Pri prosudbi treba znati da su propisani bili: štedljiva izvedba opekom, centralizirane sanitarne grupe, najveća moguća veličina otvora, itd. Na domovima su surađivali arhitekti biroa "Löwy" - Ivan Senegačnik, Emil Seršić, Miroslav Levan.

Od ostalih projekata iz ovog razdoblja ističe se starački dom sa sto kreveta Zaklade Lavoslava Švarca na Bukovačkoj cesti (I. nagrada na pozivnom natječaju 1956.)²⁴ Visoka privredna škola s internatom na Kennedyjevom trgu 8 građena u više etapa (1958.), restoran "Trnjanka" na Trnjanskoj cesti 31 (1960.), prva etapa zgrade Općine Remetinec u Naselju februarskih žrtava 1 (1960.) - u Zagrebu.

U Rijeci s Ostrogovićem podiže upravnu zgradu "Elektroprimorja" (1955.) i centralnu trafostanicu (1960.). Od manjih projekata podiže drvenu vilu Steiner u Gregorijančevoj 25 (1955.) i šumsko gospodarstvo i izletišta kraj Koprivnice (1970.).

Ne izostaje niti natječajna djelatnost. Istaknimo tek posljednju veliku gradnju; složenu i reprezentativnu Saveznu građevinsku komoru u Beogradu (I. nagrada 1958. i izvedba 1965.).

Rezimiramo li ovaj izuzetan opus, uvidamo da je Slavko Löwy u svakom svom radu sustavno razrađivao koncept funkcionalne i skladne arhitekture, primjerene vremenu i viziji novog prostora. U tim projektima beskompromisno dominira smjelost koncepta; od veritkale za Dom na Sušaku ili u Masarykovoju do futurističke horizontale u sarajevskom željezničkom kolodvoru ili zagrebačkom bazenu "Marathon". S druge strane, u zadanim okvirima, iznalazi najdomišljatija rješenja. Nikada nije projektirao niti izvodio primjere arhitektonskog ekskluzivizma, a čak

je i u poslijeratnoj izgradnji uspio primjenjivati svoj izgrađeni autorski princip: humano mjerilo stanovanja i rada.

Navršivši 90 godina, arhitekt Löwy i danas živi na posljednjem katu svog nebodera u Masarykovoju ulici, zaljubljen u pogled koji se pruža iz njegovog ostakljenog ateljea.

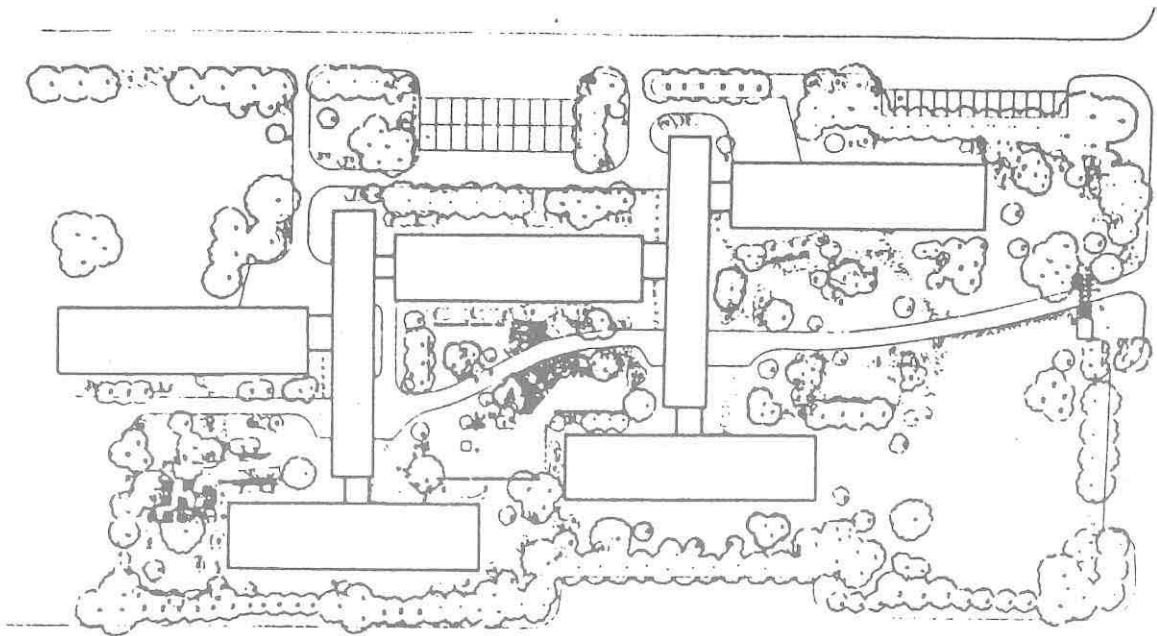
Bilješke

- 1 Slavko Löwy, Zidanje Koprivnice, Podravske novine, Koprivnica 8.3.1930., str. 1-2
- 2 -, Veliki uspjeh domaćeg arhitekta u Sarajevu, Podravske novine, Koprivnica 17.5.1931.
- 3 -, Arhitektonska izložba u Umjetničkom paviljonu, Novosti, 30.3.1932.
- 4 -, Gradnja kavane na Cmroku, Novosti, 8.11.1932.
- 5 Slavko Löwy, Novogradnje na Zakladnom bloku u Zagrebu, Arhitektura, Ljubljana 1933., str. 49
- 6 -, Prve dvije zgrade na zakladnom zemljištu, Jutarnji list, 17.6.1932.
- 7 -, Izgradnja prolaza na Zakladnom bloku, Novosti, 3.7.1932.
- 8 Slavko Löwy, Zagrebački "neboder", Građevinski vjesnik, 1935., br. 4., str. 40-41
- 9 -, Najveću svjetleću reklamu imat će Zagreb, Jutarnji list, 6.5.1934.
- 10 Željka Čorak, U funkciji znaka, Zagreb 1981., str. 170

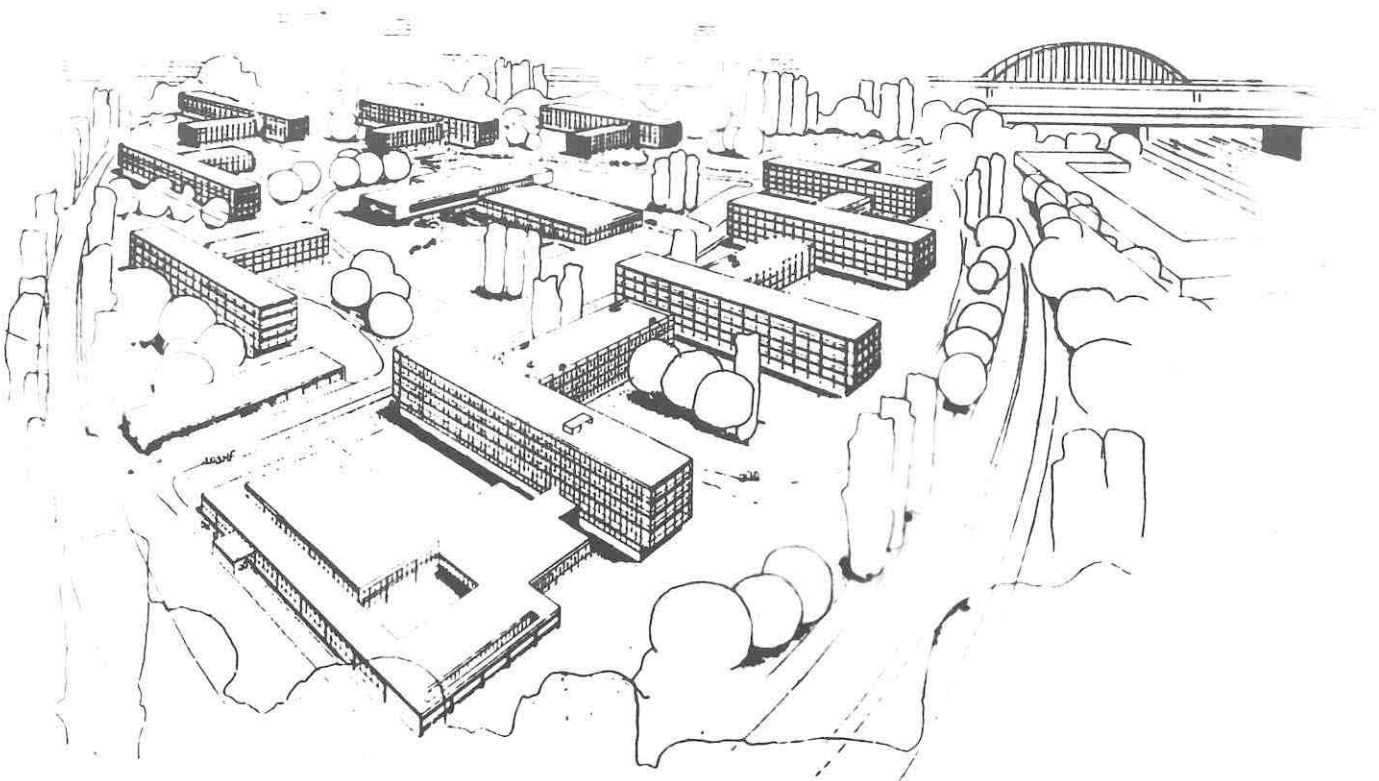
- 11 -, Natječaj za regulaciju trga u Sarajevu, Obzor, 21.4.1934.
- 12 -, Der Bau des Volksheims in Sušak, Morgenblatt, 5.4.1935. i Narodni dom na Sušaku, Svijet, 20.4.1935.
- 13 -, Zagrebački arhitekti afirmirali su se na prvom mjestu, Jutarnji list, 27.5.1936.
- 14 -, U proljeću počinju gradnje palača Zagrebačkog Zbora, Novosti, 13.1.1936. i 16.1.1936.
- 15 Darko Venturini, Odgovornost i poštenje arhitekta, Arhitektura, 1973., br. 145., str. 89-92
- 16 Aleksander Laslo, Slavko Löwy, Likovna enciklopedija Hrvatske (u tisku)
- 17 -, Izložba projekata za rješenje prometa preko Trga Republike, Narodni list, 1.12.1946.
- 18 -, Stambene zgrade tvornice RADE KONČAR u Zagrebu, Arhitektura, 1952., br. 6
- 19 -, Umjetničke majstorske radione u Zagrebu, Arhitektura, 1952., br. 5. i V.S., U Zagrebu su otvorene dvije državne majstorske radionice, Borba, 28.11.1956.
- 20 -, Ponovni uspjeh zagrebačkih arhitekata, Vjesnik, 6.12.1953.
- 21 Slavko Löwy, Upravna zgrada u Skoplju, Arhitektura, 19534., br.2., str. 26.
- 22 V.B., Zagrebački inženjeri u izgradnji Makedonije, Vjesnik u srijedu, 23., 12.1953.
- 23 -, Studentsko naselje kraj Save, Vjesnik, 22.8.1955. i M. Sinković, Počinje izgradnja novog studentskog naselja, Studentski list, Zagreb, 29.5.1956.
- 24 Novi starački dom, Narodni list, 29.6.1956.
Slavko Löwy, Dom staraca u Zagrebu, Čovjek i prostor, 1.11.1956.

Studentski dom "Cvjetno naselje", Zagreb, 1955.

Studentski dom "Cvjetno naselje", Zagreb, 1955.

Studentsko naselje "Sava", Zagreb, 1961.

Summary

Darja Radović - Mahečić: "Architect Slavko Löwy on the occasion of his 90th anniversary"

Speaking of the "golden era" of Zagreb architecture, we usually refer to the period of the Nineteen-Thirties. Without the apartment and office buildings built in that decade, Zagreb would be unrecognizable to its present residents. Zagreb was developed at that time by a group of architects educated in Vienna and Prague, at some German universities and also at the newly opened Technical College in Zagreb. They studied with some of the leading European architects and brought with them the new spirit of pure functionalism. Architect Slavko Löwy (born in Koprivnica in 1904), was one of them. He graduated at the Technische Hochschule in Dresden in 1930 in Professor Martin Dulfer's class, just like Drago Ibler ten years before him.

In only a few years (about 1933-37) his buildings followed in quick succession. At the age of 27, he began with a series of high-rises built to general approval in the heart of the city, on very expensive lots. His buildings were characterized by simple elegance of volume and the interplay of "shaved" facades and modern window spaces. His seven-story high-rise built in the town centre created quite a stir. He also

won the competition for the Günsberg and Schlenger buildings (Bogovičeva 4 and Marinkovičeva 7). True to the new modern spirit, he built the nine-story "Radovan" high-rise at the corner of Masarykova and Gunduličeva (1933) imposing new dimensions to the existing urban structure of Zagreb. These were followed by other well-proportioned apartment buildings in Zvonimirova 23, Vinkovičeva 8, Savska 8, Boškovičeva 7b, Buličeva 4, Solovljeva, Tuškanova, as well as the one-story building at Cmrok with a terrace-cafe (known as "Šumski dvor"), a villa in Novakova 19, and an office and apartment building in Draškovičeva 13 and Ribnjak 20.

It is of special interest to note that Slavko Löwy obtained most of his commissions at public, often anonymous competitions. "Competition is the precondition of good architecture" says Löwy himself. He entered competitions with notable architects such as Stanko Kliska, Josip Seissel, Josip Pičman, Marijan Haberle, Drago Ibler, Kazimir Ostrogović and others and was often first and almost always at the top.

After World War II, Löwy was forced to work in Macedonia for over two years. In 1954 he continued his own studio "Löwy" where he was active until his retirement in 1964. Especially notable in his last period are his plans for the student dormitories built in Zagreb, Osijek and Rijeka.

Studentski dom, Rijeka, 1963.

Savezna građevinska komora,
Beograd, 1958-65.

